دریچه

حمایت به سبک حیوان آزاران

تعدادی از سگ‌های صاحب‌دار، مورد حیوان‌آزاری قرار می گیرند

بسیاری از افرادی که حیواناتی مانند سگ‌ها را در خانه نگهداری می کنند، ادعای حمایت از حیوانات را دارند، ولی موارد متعددی از سگ‌آزاری‌ها توسط صاحبان این حیوانات انجام می‌شود. در نوشتار زیر به چند مورد از حیوان‌آزاری‌های سال‌های اخیر اشاره شده که در مورد سگ‌ها اتفاق افتاده است:

زنده به گور کردن سگ‌ها

ویدئویی که ۱۵آذر ۱۳۹۹ در مورد سگ‌آزاری جوان بوشهری در فضای مجازی منتشر شد، یکی از تلخ‌ترین و تکان‌دهنده‌ترین موارد حیوان‌آزاری را به تصویر کشیده بود. این اتفاق که باعث واکنش و تأثر شدید جامعه شد، از سوی مراجع قضایی هم مورد پیگیری قرار گرفت. در این ویدئو یک جوان ۱۷ساله اهل روستای چاهکوتاه بوشهر سگ ماده‌ای را تا گردن زیر خاک دفن کرده بود و بدون توجه به زوزه‌های دلخراش حیوان، چندین‌بار با موتورسیکلت از روی سر حیوان رد شد. این جوان حیوان‌آزار، علاوه‌بر شکنجه سگ ماده، ۵توله او را نیز زنده به گور کرده بود. مردم و حامیان حیوانات توانستند سگ مادر و ۲توله او را از مرگ نجات دهند، ولی ۳توله زنده‌به‌گورشده جان خود را از دست دادند.

تنبیه با شلاق و تحمل گرسنگی

در ویدئوی دیگری هم که اوایل تابستان سال گذشته در فضای مجازی منتشر شد، جوانی که به زبان عربی صحبت می کرد، گربه‌ای زخمی را مقابل سگی گرسنه گذاشته بود. سگ زبان‌بسته که چند روز بدون آب و غذا مانده بود، به‌صورتی وحشیانه به گربه زخمی حمله کرد و او را درید. بسیاری از افرادی که این ویدئو را دیدند، احساسات‌شان جریحه‌دار شد و از مراجع قضایی خواستند به این موضوع رسیدگی کنند. باوجود آنکه نحوه صحبت جوان سنگدل، در مورد ملیت وی پلیس را دچار تردید کرده بود، ولی او به جرم حیوان‌آزاری مورد تعقیب پلیس قرار گرفت. اگرچه شخص حیوان‌آزار که با شلاق به جان سگ بی‌نوا افتاده بود، تصویر صورتش را مات کرده بود، ولی بسیاری از کاربران فضای مجازی از مردم خواستند او را شناسایی کنند و در اختیار قانون قرار دهند. این فرد که ظاهراً چند سگ را در خانه‌ای قدیمی نگهداری می کرد، یکی از این حیوانات را با طناب بسته و بدون آنکه فرصت تکان خوردن به حیوان دهد، او را با ضربات شلاق مورد آزار قرار می‌داد.

به دور از چشم قانون و جامعه

ارتکاب عمل غیرانسانی حیوان‌آزاری به‌خودی‌خود زننده و شرم‌آور است، ولی زمانی این موضوع رقت‌انگیزتر می‌شود که برخی از افرد حیوان‌آزار بدون احساس ندامت و شرمندگی، از این رفتار خود فیلم و تصویر تهیه و در فضای مجازی منتشر می کنند. انتشار چنین تصاویری فارغ از اهداف و نیات فرد حیوان‌آزار، سبب واکنش و بازتاب در فضای جامعه می‌شود که در اغلب موارد به دام افتادن حیوان‌آزاران و تنبیه قانونی آنها را به‌دنبال دارد. همین امر سبب شده حیوان‌آزاران در موارد زیادی از انتشار تصاویر رفتارهای سنگدلانه خود خودداری کنند و به دور از چشم قانون و جامعه، این موجودات زبان‌بسته را مورد آزار و اذیت قرار دهند.

سگ‌هایی که زخمی رها می‌شوند

علی زینعلی از افرادی است که بارها شاهد چنین مواردی بوده است. او که تعمیرگاهش را به محل درمان حیوانات آزاردیده تبدیل کرده، از سگی مراقبت می کند که توسط صاحبش اذیت شده بود. حاج‌علی تعریف می کند: «این سگ را که توسط یکی از اهالی نگهداری می‌شد، زخمی در بیابان رها کرده بودند. قلاده‌اش به گردنش چسبیده بود و به زحمت نفس می‌کشید. بوی وحشتناکی می‌داد که نمی‌توانستید تحمل کنید. تا قلاده را از گردنش درآوردم، کرم‌ها فوج‌فوج از گردن زخمی‌اش بیرون ریختند.» زینعلی برای درمان این سگ، ماه‌ها زحمت کشیده است. او تعریف می کند: «اول می‌خواستم کرم‌ها را با پنس یکی‌یکی از حیوان جدا کنم ولی تعداد کرم‌ها زیاد بود و این کار ماه‌ها طول می کشید. مجبور شدم روی کرم‌ها بنزین بریزم تا کشته شوند. با هر جرعه بنزین، سگ بیچاره از شدت درد، به‌خودش می‌پیچید، اما وقتی همه کرم‌ها از بین رفتند، آرام گرفت. بعد از کشتن کرم‌ها، سگ را در جایی تاریک بستم تا پشه و مگسی روی زخمش ننشیند و با دادن داروهای تقویتی و آنتی‌بیوتیک، عفونتش را خشک کردم.» حکیم‌باشی باتجربه محله شهرزیبا از سگ دیگری هم نگهداری می کند که پارسال زیر تیغ آفتاب چله تابستان با پای گلوله‌خورده به تیر چراغ برق بسته شده بود.

قوانینی برای سگ‌گردانان

پاسخ به ابهامات و پرسش‌ها درباره نگهداری از سگ و سگ‌گردانی

گزارش
رابعه تیموری
روزنامه‌نگار

شاید با دیدن شمار فراوان افرادی که از سگ‌ها در خانه مراقبت می کنند، این پرسش در ذهن شما مطرح شده باشد که «در قوانین کشور شرایط نگهداری این حیوان و اما و اگرهای مرتبط با این موضوع به چه صورتی مطرح شده است؟» شاید هم هنگام برخورد با کسانی که همراه سگ‌های خود در معابر و اماکن عمومی آزادانه می‌چرخند، این سؤال ذهن‌تان را مشغول کند که «قانون در مورد چگونگی حضور سگ‌گردانان در مکان‌های عمومی سکوت کرده است؟» در نوشتار زیر دیدگاه قانون درباره این موارد و اطلاعاتی درباره بیماری‌های قابل انتقال از سگ به انسان در قالب چند پرسش بیان شده که با توجه به گسترش فرهنگ نگهداری از سگ در خانه، خواندنش خالی از لطف نیست.

پرسش ۱

قانون در مورد نگهداری سگ در خانه چه می‌گوید؟

رامین عطایی، حقوقدان و وکیل دادگستری، درباره قوانین نگهداری سگ در آپارتمان می‌گوید:

«از دیدگاه قانون نگهداری از حیوانات در آپارتمان تا زمانی منعی وجود ندارد که از ۲شرط پیروی کند؛ شرط اول این است که از نظر نکات و اصول بهداشتی، مشکلی برای سایر ساکنان ایجاد نکند و شرط دوم به این صورت است که نگهداری از سگ در خانه موجب مزاحمت یا برهم‌زدن آرامش ساکنان نشود.» این حقوقدان ادامه می‌دهد: «در حالت کلی، بخش خصوصی آپارتمان ارتباطی با دیگران ندارد و افراد نمی‌توانند ادعایی در خصوص شرایط آن داشته باشند. تنها زمانی امکان طرح شکایت و دخالت دیگران وجود دارد که وجود سگ در منزل شخص، تأثیری بر روند زندگی آنها داشته باشد.»

به‌گفته عطایی بعضی از موارد قانونی به احکام نگهداری از حیوانات در منزل اشاره می کنند. او ماده ۵۰۱ قانون مجازات اسلامی را یکی از این موارد عنوان می کند و توضیح می‌دهد: «این قانون بیان می کند که اگر شخصی به یک شخص دیگر آسیب برساند، براساس تعریفی که از جنایت در قانون است، قصاص می‌شود یا موظف است که دیه پرداخت کند. این آسیب می‌تواند به‌صورت مستقیم از جانب خود شخص باشد یا رفتار تهدیدآمیز او، موجب ترس و در نهایت آسیب طرف مقابل شود. یکی از ابزارهایی که می‌تواند موجب صدمه‌دیدن فرد شود، برانگیختن حیواناتی مانند سگ برای حمله به طرف مقابل است.» این وکیل دادگستری ماده ۵۱۲ قانون مجازات‌های اسلامی را به‌عنوان ماده قانونی دیگری نام می‌برد که ضوابط نگهداری از سگ در منزل را شرح می‌دهد. عطایی می گوید:

«آن بخش از این قانون که به حیوانات اشاره دارد، بیان می کند که نباید حیوانات را در محل‌های غیرقابل توقف نگه داشت. اگر فردی، حیوانی را در مکانی قرار دهد که توقف در آن مجاز نیست و فرد دیگری، متوجه آن نشود و در اثر برخورد با حیوان، مصدوم شود یا هرگونه خسارت دیگری ببیند، آن شخصی که حیوان را مستقر کرده، باید خسارت را پرداخت کند.» این حقوقدان تذکر می‌دهد: «البته اگر مسیر وسیع باشد و عابر بتواند از محل دیگری گذر کند، اما عامدانه با حیوان برخورد داشته باشد، نه‌تنها خسارتی به او تعلق نمی گیرد، بلکه درصورت بروز آسیب به حیوان، باید خسارت را بپردازد.» عطایی ماده ۵۲۲ قانون مجازات‌های اسلامی را توضیح می‌دهد و می گوید: «این ماده از احکام به این نکته اشاره دارد که صاحب یک حیوان، ضامن آن است. اگر بخواهیم دقیق‌تر بیان کنیم فردی که تصرف سگی در دست اوست، اگر آگاهی داشته باشد که آن حیوان، ممکن است به دیگران حمله کند، باید حیوان را به‌خوبی کنترل کند. اگر کوتاهی از جانب او صورت گیرد و شخصی بر اثر کوتاهی و قصور صاحب سگ متحمل آسیب شود، صاحب سگ مسئول است.» این حقوقدان ادامه می‌دهد: «باید توجه کنیم که اگر شخص، نسبت به‌احتمال حمله حیوان، آگاهی نداشته و از طرفی در این خصوص کوتاهی نکرده باشد، ضمانتی بر عهده او نیست، اما اگر فرد حیوانی را نگهداری کند که توانایی کنترل و حفظ آن را ندارد، کوتاهی تلقی می‌شود.»

پرسش ۲

در قوانین برای سگ‌گردانی در مکان‌های عمومی چه محدودیت‌ها و ضوابطی درنظر گرفته شده است؟

رامین عطایی معتقد است قوانین ممنوعیت سگ‌گردانی به‌روز و کارآمد نیست. او می گوید: «متن قانونی صریحی در این زمینه وجود ندارد، اما با توجه به اتفاقاتی که در سال‌های اخیر رخ داد و افراد زیادی بر اثر حمله سگ‌ها دچار آسیب‌های جدی شدند، سختگیری‌های بیشتری در زمینه نگهداری از سگ و سگ‌گردانی اعمال می‌شود.» این حقوقدان به مراحل تصویب طرح صیانت از حقوق عامه و مجازات نگهداری از حیوانات اشاره می کند و می گوید: «در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۸، طرحی با عنوان طرح صیانت از حقوق عامه در مقابل حیوانات مضر و خطرناک (الحاق موادی به قانون مجازات اسلامی کتاب پنجم تعزیرات) با امضای ۷۵ نماینده مجلس در دستور کار کمیسیون تخصصی مجلس قرار گرفت. این طرح در تاریخ ۴مردادماه ۱۴۰۱ در کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس بررسی شد، اما تاکنون به تصویب نرسیده است.»

این وکیل دعاوی توضیح می‌دهد: «در طرح صیانت از حقوق عامه و مجازات نگهداری حیوانات، در مورد مصادیق طرح از اصطلاح حیوانات وحشی، نامتعارف و مضر استفاده شده است که به حیواناتی همچون لاک‌پشت، سگ، کروکودیل، گربه، مار، موش، خرگوش، سوسمار، میمون و... اشاره دارد.»

عطایی درباره جزئیات طرح می گوید: «ماده یک طرح بیان می کند که خرید، فروش، پرورش، واردات، حمل و گرداندن (پیاده یا در وسایل نقلیه)، تکثیر یا تولید حیوانات مضر و نامتعارف ممنوع است و متخلفان محکوم به پرداخت ۱۰ تا ۳۰ برابر حقوق سالانه مصوب کارگری هستند و آن حیوان هم توسط مقامات مربوطه، ضبط می‌شود. مطابق این ماده قانونی اگر حیوانی با وسایل نقلیه حمل شود، علاوه‌بر آنکه صاحب یا حامل حیوان، موظف به پرداخت جریمه نقدی است، راننده خودرو هم محکوم به پرداخت جریمه نقدی و توقیف خودرو تا ۳ماه می‌شود.»

عطایی ادامه می‌دهد: «البته این ماده تبصره‌ای هم دارد که براساس این تبصره، ماده یک شامل گروه‌هایی مانند اعضای نهادهای دولتی که متناسب با ماموریت خود فعالیت می کنند، عشایر، روستاییان و گله‌داران نمی‌شود و این گروه‌ها از رعایت آن معاف هستند. سایر افراد حقوقی و حقیقی جامعه که تقاضای نگهداری این حیوانات را دارند، باید درخواست کتبی خود را به دادستانی شهرستان یا استان خود، برای بررسی و اقدام، تحویل دهند.»

به‌گفته این حقوقدان، طرح صیانت از حقوق عامه و مجازات نگهداری از حیوان پس از تصویب لازم‌الاجرا می‌شود و مشاوران املاک، براساس دستور اتحادیه صنف خود، وظیفه دارند تا ظرف ۳ماه پس از ابلاغ رسمی قوانین نگهداری حیوان در آپارتمان و اماکن عمومی، موضوع ممنوعیت نگهداری حیوانات در منزل را در قراردادهای اجاره ذکر کنند.

عطایی می‌افزاید: «پس از تصویب طرح، اگر هریک از شهروندان، شکایتی در مورد تخلف از قانون نگهداری حیوانات مطرح کند، نیروی انتظامی و دستگاه قضایی وظیفه دارند به آن رسیدگی کنند و درصورتی که گزارشگر یا شاکی درخواست کند که هویتش پنهان بماند، دستگاه قضایی وظیفه دارد فرایند رسیدگی را بدون افشای هویت فرد، پیگیری کند.»

پرسش ۳

چه بیماری‌هایی از سگ به انسان منتقل می‌شود؟

دکتر محمدرضا رسولی در پاسخ به این سؤال می گوید: «برخی از کیست‌های خطرناک در نتیجه معاشرت با سگ در نقاط حساس بدن مانند کبد و مغز تشکیل می‌شود.» او درباره چگونگی ابتلا به این عارضه توضیح می‌دهد: «یک نوع انگل در روده سگ زندگی می کند که تخم‌هایش را رها می کند و این تخم‌ها از راه مدفوع خارج می‌شود. تخم‌های حاصل از این انگل که از راه مدفوع سگ خارج می‌شود، می‌تواند از راه نوازش سگ و ارتباط با انسان به دست‌های او بچسبد و وارد دستگاه گوارش شود، سپس وارد خون شده و منجر به تشکیل کیست‌های خطرناک در نقاط حساسی از بدن مانند مغز و کبد شود.» این پزشک هاری را به‌عنوان عارضه خطرناک دیگری نام می‌برد که از همنشینی با سگ و نگهداری از این حیوان نصیب انسان می‌شود. رسولی می گوید: «هاری از شایع‌ترین بیماری‌هایی است که از سگ به انسان منتقل می‌شود؛ چراکه سیستم عصبی بیمار را مورد حمله قرار می‌دهد و درصورتی که اقدامات به‌موقع و درمان صورت نگیرد می‌تواند منجر به مرگ بیمار شود.»

او آلرژی را از دیگر بیماری‌هایی عنوان می کند که به‌دلیل حضور سگ در خانه سلامتی افراد را تهدید می کند. رسولی توضیح می‌دهد: «شایع‌ترین بیماری که ممکن است با حضور حیوانات مرتبط باشد، آلرژی است. اگر کودکی از زمان طفولیت با حیوانات خانگی تماس داشته باشد، زمینه ایجاد آلرژی (حساسیت) در او افزایش می‌یابد.» رسولی ادامه می‌دهد: «آلرژی به حیوانات خانگی، واکنش سیستم ایمنی بدن نسبت به پوست، بزاق، ادرار یا مدفوع حیوانات است. به این معنا که اگر شخصی که نسبت به حیوانات آلرژی دارد، بقایای بدن حیوان را تنفس کند یا با بزاق، مو، پوست یا مدفوع حیوان تماس داشته باشد، سیستم ایمنی بدن او اعلام خطر کرده و هیستامین و ده‌ها ماده شیمیایی دیگر را برای مبارزه با ماده آلرژی‌زا آزاد می کند.» این پزشک متخصص آلرژی و بیماری‌های عفونی می‌افزاید: «حساسیت به حیوانات معمولاً به‌صورت علائم تنفسی است. در این حالت شخص مبتلا سرفه‌های مکرر دارد که شب‌ها تشدید می‌شود. نشانه‌هایی از قبیل خارش، چشم‌های اشک‌آلود و قرمز، جوش، آبریزش بینی، عطسه، سرفه یا خس‌خس سینه که در طول فصول مختلف رخ می‌دهد، می‌تواند نشانه‌هایی از آلرژی نسبت به حیوان خانگی باشد. گاهی اوقات هم ممکن است علائم به‌صورت کهیر خود را نشان دهند.» دکتر رسولی بروز ناراحتی‌های گوارشی را از دیگر پیامدهای نگهداری از سگ در محیط خانه عنوان می کند و می گوید: «سگ و گربه می‌توانند باعث انتقال «کامپیلوباکتر» به انسان شوند و یکی از شایع‌ترین ناراحتی‌های گوارشی و اسهال را به‌وجود بیاورند که با تب، ضعف، بی‌حالی و شکم درد همراه است. سگ و گربه‌های زیر ۶ماه، باکتری بیشتری را از طریق مدفوع دفع می کنند. علاوه بر آن، سگ و گربه با لیسیدن خود، لارو نوعی کرم پهن را از پوست خود به روده‌شان انتقال می‌دهند و لارو این کرم به‌راحتی می‌تواند از سگ و گربه به کودکان منتقل شود.»

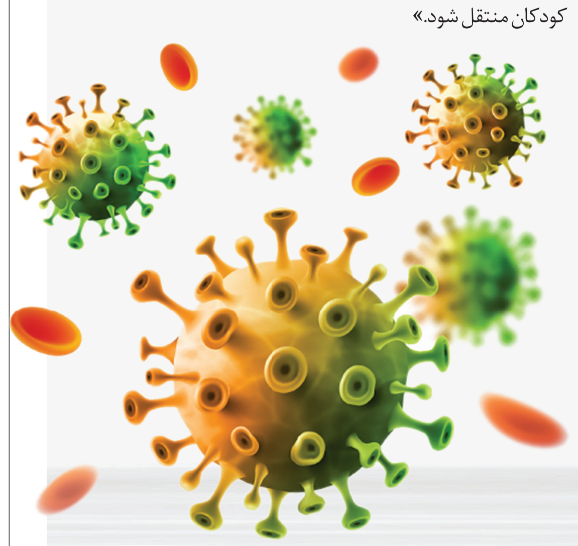

پرسش ۴

اگر از نگهداری حیوانات در آپارتمان متضرر شدیم چگونه شکایت کنیم یا حوادث ناشی از سگ‌گردانی افراد را چطور گزارش دهیم؟

اگر به‌دلیل وجود حیواناتی که توسط همسایه شما نگهداری می‌شوند، آرامش خود را از دست داده‌اید یا دچار آسیب شده‌اید، می‌توانید روند قانونی را طی کنید تا به نتیجه مطلوب برسید. البته پیش از هر اقدام قضایی، درنظر داشته باشید که همیشه بهترین کار، شکایت رسمی نیست. گاهی با یک نشست و گفت‌وگوی دوستانه و برخوردی منطقی، می‌توان گره را بدون نیاز به دندان، باز کرد. حال اگر تمامی راه‌های مسالمت‌آمیز را پشت سر گذاشتید و به نتیجه دلخواه نرسیدید، می‌توانید در راستای قوانین نگهداری حیوان در آپارتمان و اماکن عمومی اقدام کنید.

۱ **فرستادن اظهارنامه قضایی**

پیش از آنکه به مراجع قضایی رجوع کنید، می‌توانید توسط مراجع قانونی، درخواست و مطالبات حقوقی خود را در برگه‌ای بنویسید و به شخص مورد نظر ابلاغ کنید. درست است که این یک اقدام قانونی نیست، اما به‌عنوان سند رسمی، دارای اعتبار است. درصورتی که فرد توجهی به اظهارنامه قضایی نکرد، می‌توانید از این سند به‌عنوان مدرک معتبر، در اقدامات قانونی بعدی خود استفاده کنید.

۲ **استشهاد به محلی تهیه کنید**

برای آنکه بتوانید روند قانونی خود را بدون مشکل و با اطمینان طی کنید، لازم است سند و ادله‌ای کافی برای اثبات اظهارات خود داشته باشید. در این مرحله، شرایط و اظهارات خود را مکتوب می کنید و سپس، از چند شاهد محلی، مانند دیگر ساکنان ساختمان، می‌خواهید اظهارات شما را در راستای نقض قانون نگهداری از حیوانات در آپارتمان و اماکن عمومی توسط فرد مورد نظر، امضا کنند. از این مدرک می‌توانید برای اثبات ادعای خود استفاده کنید.

۳ **تنظیم شکواییه**

با مراجعه به دفترهای خدمات الکترونیکی قضایی، شکایت‌نامه یا شکواییه خود را تنظیم کنید تا بتوانید آن را به دادگاه و دادسرا ارجاع دهید.

همزیستی با سگ برای با کلاس شدن

کارشناسان، تقلید از سبک زندگی غربی را باعث رواج سگ‌گردانی می‌دانند

گفت‌وگو

آمار و ارقام رسمی تأیید می کنند که پدیده نگهداری از سگ‌ها در خانه‌های شهرنشینان، نسبت به یک دهه پیش افزایش چشمگیری داشته و به بیش از ۲برابر رسیده است، اما بدون این آمار و ارقام رسمی و فقط با گشت‌وگذار و قدم‌زدنی عصرانه در گوشه‌وکنار شهر هم می‌توان رواج سبک جدیدی از همزیستی سگ و انسان در جامعه را به‌خوبی مشاهده کرد. یکی از نکاتی که در این سبک از همزیستی حیوان و انسان مورد توجه رفتارشناسان و آسیب‌شناسان اجتماعی قرار گرفته، سرعت رواج این پدیده در جامعه ایرانی است که به دلایل مختلفی اتفاق افتاده است. در نوشتار زیر و در گفت‌وگو با تعدادی از کارشناسان جنبه‌های موضوع نگهداری از سگ در خانه‌های ایرانیان شهرنشین را بررسی کرده‌ایم.

تبلیغات فضای مجازی و ماهواره

به باور مجید ابهری، تغییر سبک زندگی جوانان ایرانی در سال‌های اخیر سبب شده به برخی عادات تازه مانند نگهداری از سگ روی بیاورند. این آسیب‌شناس و رفتارشناس اجتماعی می گوید: «سبک زندگی متجددانه عادت‌ها، آداب و روش‌های خاصی را به‌همراه می‌آورد که در گذشته رواج نداشته و چندان مقبول نبوده‌اند.» او ادامه می‌دهد: «گسترش فضای مجازی و شبکه‌های ماهواره‌ای باعث شده بعضی از افراد که قصد تظاهر به پیشرفت و شهرنشینی دارند به رفتارها و خصلت‌هایی روی آورند که برای اکثریت جامعه خوشایند نیست. یکی از این عادات و رفتارها سگ‌گردانی و نگهداری از سگ‌ها به شیوه امروزی است. در این سبک زندگی سگ‌ها که در گذشته برای پاسبانی از افراد و گله مورد استفاده قرار می‌گرفتند، اکنون جزو اعضای خانواده شمرده می‌شوند و در رختخواب صاحب خود می‌خوابند و سر میز غذا کنار آنها می‌نشینند.»

ابهری رقابت و چشم و هم‌چشمی در رفتارهای اجتماعی را از دلایل گسترش این رفتارها برمی‌شمرد و می گوید: «نمی‌توان جذابیت‌های سرگرم‌کننده سگ‌ها برای جوانان را نادیده گرفت، ولی این جذابیت را اگر در کنار بیماری‌زایی و سایر زیان‌های این حیوان درنظر بگیریم، به این نتیجه می‌رسیم که رقابت و چشم و هم‌چشمی‌ها باعث شده افراد چشمشان را روی آسیب‌ها و زیان‌های رفتار نکوهیده خود ببندند و فقط به همنوایی با سبک‌های زندگی امروزی بیندیشند.»

این رفتارشناس کاهش روابط عاطفی و کمرنگ‌شدن پیوندهای عاطفی در خانواده را از دیگر دلایل رواج این عادت نوظهور عنوان می کند و معتقد است سگ‌گردانی در بین زوجین بدون فرزند و مجردان دهه هفتادی و دهه هشتادی بیشتر از سایرین به چشم می‌خورد.

او یادآوری می کند: «برای اصلاح این عادات غلط رفتار سلبی و چکشی کارساز نیست، بلکه باید با استفاده از ظرفیت صداوسیما و رسانه‌های گروهی و تدارک برنامه‌های فرهنگی و آموزشی مختلف، زیان‌های همزیستی با سگ و بیماری‌های ناشی از رفتارهایی مانند هم‌سفرگی، بوسیدن و بغل کردن آن را برای شهروندان بیان کرد تا آنها با استدلال و منطق به نکوهیده‌بودن رفتار خود پی ببرند.»

نگهداری از سگ برای پرکردن تنهایی

دکتر مریم محمدنژاد، روانپزشک، در مورد دلایل روانی مانوس‌شدن برخی از جوانان با حیواناتی مانند سگ و گربه می گوید: «افرادی که به رفاقت و همزیستی با این حیوانات می‌پردازند، اغلب ۲گروه هستند؛ گروه اول افرادی به‌شمار می‌آیند که ارتباطات اجتماعی گسترده‌ای ندارند و گاهی حتی از داشتن دوست و آشنا هم محرومند. این افراد معمولا به‌دلیل احساس تنهایی به نگهداری از حیوانات می‌پردازند و گروه دوم افرادی هستند که برای تفنن و سرگرمی به این رفتارها روی می‌آورند. آنها نسبت به حیوانات علاقه‌مندی خاصی ندارند و نگهداری از حیوانات را نوعی سرگرمی تلقی می کنند.»

این روانپزشک معتقد است احساس علاقه و تعلق عاطفی افراد تنها به حیوانات پیامدهای زیانباری به‌همراه دارد. محمدنژاد می گوید: «به‌دلیل اینکه عمر حیوانات معمولا کمتر از ۱۰سال است فرد در طول عمر خود بارها و بارها شاهد مرگ حیوانات مورد علاقه‌اش است و همین امر موجب افسردگی او می‌شود، در نتیجه فردی که از احساس تنهایی رنج می‌برد با احساس افسردگی هم روبه‌رو می‌شود.» او سبک ارتباط حیوان با انسان در گذشته را مطلوب می‌داند و می گوید: «با آنکه در گذشته نیز انسان‌ها به حیوانات تعلق خاطر و دلبستگی داشتند، اما چون از حیوانات برای انجام کارهای روزمره استفاده می کردند، ارتباط آنها صرفا احساسی و عاطفی نبود و با فوت یا فروش حیوان، انسان‌ها کمتر دچار افسردگی می‌شدند.»

غربگرایی؛ ریشه همزیستی با سگ

اظهارنظر کارشناسی و نتایج پژوهش‌های دکتر کیت استنسکی محقق دانشگاه ایالتی کنزاس، غربی بودن فرهنگ همزیستی غیرمتعارف با سگ و گربه را نشان می‌دهد. این پژوهشگر که فرهنگ تعدادی از خانواده‌ها و جوانان غربی را مورد ارزیابی قرار داده، می گوید: «تحقیقات ما نشان می‌دهد تقریبا تمام کسانی که سگ دارند با سگ‌شان غذا می‌خورند و بیش از نیمی از آنها به این حیوان اجازه می‌دهند که روی تختخواب‌شان بخوابد. برخی از آنها دارای زنجیره‌های باکتریایی هستند که هم در حیوان و هم صاحب آن قابل مشاهده است. هاری، لیشمانیوز جلدی، کیست هیداتیک، بیماری‌های انگلی، کک، کرم‌نواری، کرم‌های گرد و شپش بخشی از بیماری‌های قابل انتقال از سگ به انسان محسوب می‌شود که در تعداد زیادی از این اشخاص وجود دارد.»

به طبقه اجتماعی خاصی تعلق ندارد

علیرضا بهرامی رواج سبک زندگی خودمحور را به‌عنوان یکی از دلایل افزایش نگهداری از سگ‌ها توسط شهرنشینان ذکر می کند و می گوید: «شرایط زندگی مردم به سمتی در حرکت است که با کم شدن ازدواج‌ها و کاهش فرزندآوری، به گوشه‌نشینی و تنهایی گرایش پیدا می کنند. در نتیجه برای پر کردن خلأ خانواده و فرزند به نگهداری از حیوانات خانگی روی می‌آورند.»

این روانشناس ادامه می‌دهد: «برخی از افراد، نگهداری از حیوانات خانگی را به‌مثابه پرورش فرزندان خود تلقی می کنند تا جایی که این حیوانات را در اتاق خواب و کنار خود می‌خوابانند، برای آنها مبالغ زیادی هزینه می کنند و برای آسایش حیوانات امکانات و شرایط مناسبی را به‌وجود می‌آورند.» او به گسترش این عادات در طبقه‌های اجتماعی مختلف جامعه اشاره می کند و می‌افزاید: «نگهداری از حیوانات خانگی همه‌گیر شده و این پدیده در طبقات اجتماعی مختلف مشاهده می‌شود، به‌طوری که دیگر نمی‌توان گفت نگهداری از حیوانات خانگی، به طبقه خاصی از جامعه تعلق دارد.»

> **گسترش فضای مجازی و شبکه‌های ماهواره‌ای باعث شده بعضی از افراد که قصد تظاهر به پیشرفت و شهرنشینی دارند به رفتارها و خصلت‌هایی روی آورند که برای اکثریت جامعه خوشایند نیست**

گرافیک: همشهری/ علی کاظمی

پیگیری

وقتی سگ‌های وفادار خشن می‌شوند

نگهداری از سگ‌ها با نژادهای مختلف به‌عنوان حیوان خانگی بنا به دلایلی اتفاق می‌افتد؛ دلایلی مانند تبعیت از یک رویه فراگیر شده اجتماعی، گرایش به سبک زندگی غربی بر پایه فرهنگ خودمحوری و یا حتی درمان برخی از بیماری‌های روحی و روانی به شیوه متفاوت حیوان‌درمانی. فارغ از چرایی و چگونگی موضوع نگهداری از سگ‌ها در فضاهای شهری، باید آمار نگران‌کننده حوادث ناشی از آن مانند گزیده شدن توسط سگ‌ها را دریابیم که سیر صعودی و خطرناک آن (ابتلا و شیوع بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان و نیز خطر مرگ و میر) امنیت عمومی زیست شهری را به چالش کشانده است. حال مروری مختصر بر آمار و البته آخرین حوادث مرتبط با آن خواهیم داشت.

آمارها چه می‌گویند؟

طبق آماری که نیمه نخست سال گذشته از سوی گروه مدیریت بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان مرکز مدیریت بیماری‌های واگیردار وزارت بهداشت منتشر شده، در سال ۱۴۰۰ بیش از ۲۶۰هزار مورد حیوان‌گزیدگی و ۱۶مورد مرگ انسانی ناشی از ابتلا به بیماری هاری گزارش شده است. در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ نیز ۷مورد مرگ ناشی از هاری در کشور ثبت شده است. این در حالی است که سگ‌ها عامل بیش از ۸۰ تا ۹۰درصد موارد حیوان گزیدگی و انتقال بیماری هاری و مرگ ناشی از آن در انسان هستند. ۷۰درصد حوادث گزش سگ‌ها به سگ‌های دارای صاحب و خانگی تعلق دارد. همچنین ۴۰درصد از افراد گاز گرفته شده توسط سگ‌ها مظنون به هاری، افراد زیر ۱۵سال و از گروه سنی کودکان هستند. بیشترین گزش سگ در رتبه بعدی به گروه سنی ۳۰ تا ۴۰سال اختصاص یافته است. در حدود ۶۰درصد موارد گزش بر اثر حمله ناگهانی سگ‌ها و ۱۰درصد نیز در هنگام بازی با آنها اتفاق می‌افتد. ۸درصد از حوادث مربوط به گزش سگ‌ها هم هنگام غذا دادن به آنها رخ می‌دهد. براساس همین آمار، بیشترین موارد حیوان گزیدگی در کلانشهرها و شهرهای توریستی به‌ترتیب در تهران، خراسان رضوی، مازندران، فارس، اصفهان، کرمان و گلستان روی می‌دهد.

از آخرین حوادث حمله سگ به انسان‌ها چه خبر؟

برای اطلاع از آخرین حوادث ناگوار مربوط به حمله سگ‌ها به انسان در نقاط مختلف کشور کافی است اخبار رسانه‌ها را مرور کنیم. یکی از آخرین این حوادث مربوط به چند روستای حاشیه شهر بیرجند است که طی آن ۴نفر، ۲کودک و ۲میانسال از ناحیه سر، صورت، کتف و دست به شدت مجروح شدند. حادثه زخمی و دریده شدن خانمی جوان در یکی از محله‌های شمال پایتخت نیز در شبکه‌های مجازی بسیار بازنشر شد و احساسات جمعی را جریحه‌دار کرد. در جریان این حادثه که اردیبهشت ماه سال جاری رخ داد، سگی بدون قلاده و دور از صاحب خود از یکی از منازل محله شهرک غرب خارج می‌شود و ناگهان به سوی خانم جوانی که در حال عبور از خیابان بود، حمله‌ور می‌شود. در نوروز ۱۴۰۲ نیز حوادث مربوط به حمله سگ‌ها به افراد در بوستان‌ها به ثبت رسیده است. جراحت عمیق دختربچه‌ای ۸ساله در پارک جنگلی چیتگر در پی حمله یک سگ خانگی، از جمله مهم‌ترین آنهاست که ضمن ایجاد آسیب‌های جسمی و اعمال هزینه‌های مالی، آسیب روحی فراوانی را نیز تحمیل کرد.

نگهداری از سگ با اعمال شاقه

یکی از عجیب‌ترین و پرتکرارترین حوادث، حمله سگ‌ها به صاحبان خود است. با بررسی برخی نظرات کاربران شبکه‌های مجازی می‌توان از آمار افزایشی این حوادث مطلع شد. در اغلب این نظرات که نقلی از تجربه‌های شخصی و روایت‌های کاربران است، این‌چنین بیان شده که خشونت رفتاری سگ‌های خانگی با وجود هزینه‌هایی که برای آموزش و رفاه آنها صرف می‌شود، افزایش می‌یابد. یکی از بدیهی‌ترین دلایل آن، فقدان تناسب میان بیش از ۷۰درصد فضای نگهداری سگ‌ها با خصوصیات ذاتی و نژادی آنهاست؛ فقدانی که در گذر زمان، باعث آزار حیوان می‌شود؛ پس حیوان وفاداری مانند سگ هم این روزها اغلب به صاحب خود هنگام غذا دادن، بازی کردن و یا آموزش، حمله می کند.

سگ‌هایی که دیگر طاقت زندگی شهری را ندارند

حمله سگ گران‌قیمت به خانم جوانی در اصفهان، بستری شدن کودک ۱۰ساله بر اثر حمله سگ همسایه، مرگ کودک ۵ساله بیرجندی در پی بروز عفونت ناشی از گزش سگ، دریدن گلوی کودکی ۴ساله در قم توسط سگ بدون قلاده، جان باختن جوان ۲۵ساله شیرازی به دلیل شدت جراحات حمله سگ و بسیاری دیگر از این دست حوادث، با گرایش روافزون برخی از افراد به نگهداری از سگ‌های بزرگ و وحشی، ابعاد خوفناک‌تری پیدا کرده است؛ برای مثال کافی است خبر زخمی شدن پسری جوان در باغ یکی از دوستانش را که بهمن‌ماه سال گذشته توجه بسیاری را جلب کرد، بخوانید. پسر جوان در حال شوخی با سگی از نژاد بوردو (ماستیف فرانسوی) بود که دچار آسیب گسترده در ناحیه صورت شد یا خانم جوانی که به تنهایی زندگی می کرد؛ برای حفاظت از خود یک سگ از نژاد گریت دین تهیه کرد. سگی که بعد از ۳ماه به جای حفاظت، او را راهی بیمارستان کرد.